

Grzegorz Świderski

PŁYTY NAGROBNE
Z KOŚCIOŁA PW. ŚW. KATARZYNY W BRANIEWIE

Jednym z przykładów kościoła-cmentarza, z obszaru dawnej diecezji warmińskiej, jest kościół pw. św. Katarzyny w Braniewie (dawne Stare Miasto Braniewo). W obrębie kościoła były zlokalizowane pochówki oznaczone w powierzchni posadzki płytami nagrobnymi. Najstarszą znaną współcześnie płytą nagrobną z kościoła pw. św. Katarzyny jest płyta z grobu biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa, pochowanego w 1467 roku w prezbiterium tej świątyni. W ciągu kolejnych wieków liczba pochówków i upamiętniających je płyt nagrobnych znacznie wzrosła. Jak wskazuje inwentarz płyt nagrobnych z 1750 roku, w braniewskim kościele znajdowały się osiemdziesiąt trzy tego typu obiekty. W trakcie prac modernizacyjnych przeprowadzonych w okresie drugiej połowy XIX do pierwszej połowy XX wieku większość płyty została wymontowana i usunięta z wnętrza świątyni. Obecnie w kościele pw. św. Katarzyny jak i jego bezpośrednim sąsiedztwie zachowały się dwie płyty nagrobne – biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa (bez metalowych aplikacji) oraz częściowo zatarta z drugiej połowy XVI wieku.

Zwyczaj grzebania zmarłych przez społeczność chrześcijańską w swoich świątyniach, zapoczątkowany w późnej starożytności, zdołał się utrwalić w okresie średniowiecza i rozpowszechnić w kolejnych epokach[1]. Wśród czynników mających największy wpływ na zaistnienie i rozwój tego zjawiska wymieniana jest chęć upamiętnienia wybitnych osobistości świeckich i duchownych w danej parafii, diecezji, kraju oraz chęć spoczywania po śmierci w bezpośrednim sąsiedztwie szczególnie uświęconego miejsca[2]. Paradoksalnie niemal od samego początku przeciwko zwyczajowi grzebania zmarłych w kościołach występowali jego zwierzchnicy, wydając kolejne zakazy zabraniające lub bardzo mocno ograniczające tego typu praktyki. W większości wypadków zakazy te nie były jednak respektowane[3].

1 Ph. Ariès, *Człowiek i śmierć,* tłum. E. Bąkowska, Warszawa: PIW, 1992 (wyd. 2), s. 59; G. Charles-Picard, *La Carthage de Saint Augustin*, Paris: Fayard, 1965, s. 204-210.
2 P. Ariès, dz. cyt., s. 82-91.
3 Tamże, s. 57-62.

Wraz z wprowadzeniem i upowszechnieniem religii katolickiej na terenie Prus w okresie późnego średniowiecza pojawił się także na tym obszarze zwyczaj grzebania zmarłych w kościołach. Najczęstszą formą takiego pochówku był grób wykonany pod posadzką świątyni, oznaczony w jej powierzchni płytą nagrobną zawierającą inskrypcję upamiętniającą zmarłego lub zmarłych. Wśród inhumowanych w ten sposób w okresie późnego średniowiecza dominowały osoby duchowne jak i świeckie zajmujące wysoką pozycję społeczną[4].

Jednym z przykładów kościoła-cmentarza z obszaru dawnej diecezji warmińskiej (jednej z trzech diecezji założonych w okresie średniowiecza na terenie dawnych Prus) jest kościół pw. św. Katarzyny[5] w Braniewie (dawnym Starym Mieście Braniewie). Jako budowla murowana powstał w latach 1343--1442 w południowej części miasta. Nadano mu formę obiektu halowego, trójnawowego, sześcioprzęsłowego, założonego na planie prostokąta zamkniętego od strony północno-wschodniej prezbiterium wyprowadzonym z nawy głównej, od strony południowo-zachodniej zaś wieżą flankowaną po bokach dwiema kaplicami: północna – Najświętszego Ciała Chrystusa, południowa – Błogosławionej Dziewicy Maryi. W obrębie kościoła były zlokalizowane dwa typy pochówków pod posadzką świątyni – wziemne oraz w kryptach. Oznaczone je w powierzchni posadzki płytami nagrobnymi.

Najstarszą znaną współcześnie płytą nagrobną z kościoła pw. św. Katarzyny w Braniewie jest płyta z grobu biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa, pochowanego w 1467 roku w prezbiterium tej świątyni. Płyta została ufundowana w 1494 roku przez biskupa warmińskiego Łukasza Watzenrodego[6]. W ciągu kolejnych wieków liczba pochówków i upamiętniających je płyt nagrobnych znacznie wzrosła. Jak wskazuje inwentarz płyt nagrobnych z 1750 roku, w braniewskim kościele pw. św. Katarzyny znajdowały się osiemdziesiąt trzy tego typu obiekty[7]:

I. Od drzwi pod dzwonnicą

1. Ertmanni Drommler[8]
2. Bartholomaei Szarnik
3. Christophori Ianicki

4 Por. m.in.: A. Dobry, *Malborskie płyty nagrobne wielkich mistrzów zakonu krzyżackiego,* Poznańskie Towarzystwo Naukowe. Wydział Nauk o Sztuce. Sprawozdania nr 107 za lata 1989/90, Poznań 1990, s. 33-36; K. M. Kowalski, *Inskrypcje średniowiecznego Elbląga*, [w:] *Dawne inskrypcje pomorskie. Studia epigraficzne*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2001, s. 45-50; B. Schmid, *Die Inschriften des Deutschen Ordenslandes Preussen bis zum Jahre 1466*, Halle: Niemeyer, 1935.

5 Obecnie bazylika mniejsza.

6 F. Hipler, *Die Grabstätten der ermländischen Bischöfe*, Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands (dalej cyt. ZGAE), 1875, Bd. 6, s. 310.

7 Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie, H 19, Lapides sepulcrales in ecclesia archipresbyterali Brunsbergensis de anno 1750, k. 467-469; NN, *Lapides Sepulcrales in Ecclesia Archipresbyterali Brunsbergensis de Anno 1750*, Pastoralblatt für die Diöcese Ermland, 1881, Jg. 13, no 6, s. 71.

8 Ertmann Drommler – radny Starego Miasta Braniewa, NN, *Lapides Sepulcrales*, s. 71. Prawdopo-

4. Bartholomaei Follert[9]
5. Georgii Kirstein
6. Bartholomaei Raphel[10]
7. Andreae Schmitt[11]
8. Adalberti Harrasch[12]
9. Petri Schultz[13]
10. Georgii Bartsch[14]
11. Laurentii Wichmann
12. Bernardi Moeller
13. Andreae Follert[15]
14. Bractwo czcigodnych księży
15. bez napisów
16. Laurentii Maass (młodszy)[16]
17. Laurentii Maass (starszy)[17]

---

dobnie był żonaty z Anną Barbarą Schwengell (ur. 7 IV 1699 r. w Pieniężnie, zm. 18 VIII 1747 r. w Braniewie; po śmierci Ertmanna wyszła ponownie za mąż za Antoniego Ignacego Hanmanna – ślub 21 X 1721 r. w Braniewie), P. Anhuth, *Die Familie von Hanmann*, ZGAE, 1907b, Bd. 16, s. 654; F. Buchholz, *Beiträge zur Geschichte der ermländischen Familie von Hanmann*, ZGAE, 1936, Bd. 26, s. 385.

9 Bartłomiej Follert – na mocy dyplomu wystawionego 22 II 1637 r. przez króla polskiego Władysława IV został włączony do patrycjatu Starego Miasta Braniewa oraz otrzymał herb, w latach 1657-1658 kierował urzędem pszczelim w Starym Mieście Braniewie, Dombrowski, *Das Bienenamt der Altstadt Braunsberg*, ZGAE, 1887, Bd. 9, s. 463; F. Dittrich, *Böttichers Inventarisation der Bau- und Kunstdenkmäler Ermland*, ZGAE, 1894, Bd. 11, s. 276; F. Hipler, *Braunsberg in der Schwedenzeit*, ZGAE, 1884, Bd. 8, s. 189. Istnieje prawdopodobieństwo, że przedstawione powyżej informacje odnoszą się do Bartłomieja Follerta z pozycji nr 49.

10 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Bartłomiejem Raphaelem, pisarzem miejskim w Starym Mieście Braniewie, wzmiankowanym w spisie podatkowym z 16 III 1572 r., J. Kolberg, *Warmiensia in Warschau*, ZGAE, 1919, Bd. 20 s. 354.

11 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Andrzejem Schmidtem, radnym Starego Miasta Braniewa wzmiankowanym w spisie podatkowym z 9 VI 1579 r., H. Schmauch, *Ein Steuerregister der Altstadt Braunsberg von Jahre 1579*, ZGAE, 1933, Bd. 25, s. 466, 468, 470, 472.

12 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Albrechtem Harazem, który około 1685 r. uzyskał tytuł mieszczanina Starego Miasta Braniewa za 60 marek w złocie (nie był synem mieszczanina), zasiadał w radzie miejskiej do 1 V 1697 r., następnie do 1699 r. pełnił funkcję asesora (będąc od tego czasu wymieniany w dokumentach jako: Harasch lub Harrasch), zaś od 1700 r. sprawował urząd sędziego, żonaty Eufrozyną, ojciec sześciorga dzieci: Franciszek (ochrzczony 6 XII 1693 r., zmarł 1706 r.); Jan Ignacy (ur. 6 XII 1700 r., zm. 1749 r.); Anna Barbara (ochrzczona 19 I 1703 r.); Wojciech (ur. 2 II 1704 r., zm. po 1765 r.); Gertruda Róża (ur. 15 II 1706 r.); Eufrozyna Róża (ochrzczona 11 I 1708 r.), G. Lühr, *Die Schüler des Rösseler Gymansiums nach dem Album der marianischen Kongregation*, ZGAE, 1905, Bd. 15, s. 684; tenże, *Die Schüler des Rösseler Gymansiums nach dem Album der marianischen Kongregation*, ZGAE, 1913, Bd. 18, s. 147; tenże, *Die Jesuiten von Rößel und Heiligenlinde*, ZGAE, 1919, Bd. 20, s. 388.

13 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Piotrem Schultzem, pełniącym w 1577 r. funkcję radnego Starego Miasta Braniewa oraz wzmiankowanego w rejestrze podatkowym Starego Miasta Braniewa z 9 VI 1579 r., A. Eichhorn, *Der ermländische Bischof Martin Kromer als Schriftsteller, Staatsmann und Kirchenfürst*, ZGAE, 1867, Bd. 4, s. 258; H. Schmauch, dz. cyt., 1933, s. 467.

14 Jerzy Bartsch – prawdopodobnie brat Jana Bartscha (radnego i burmistrza Starego Miasta Braniewa), pierwszy raz wzmiankowany w dokumentach w 1568 r., mąż Barbary, ojciec Anny (ur. 17 IV 1569 r.) i Doroty (ur. 6 VII 1571 r.), E. Brachvogel, *Der Wappenbrief der Braunsberger Familie Bartsch*, ZGAE, 1930, Bd. 24, s. 537.

15 Andrzej Follert – radny Starego Miasta Braniewa w 1637 r., na mocy dyplomu wystawionego 22 II 1637 r. przez króla polskiego Władysława IV został włączony do patrycjatu Starego Miasta Braniewa oraz otrzymał herb, F. Dittrich, dz. cyt., 1894, s. 276; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 188.

16 Wawrzyniec Maass (młodszy) – prawdopodobnie syn Wawrzyńca Maassa (starszego).

17 Wawrzyniec Maass (starszy) – prawdopodobnie ojciec Wawrzyńca Maassa (młodszego), kon-

18. Andreae Hintz wraz z rodziną[18]
19. nieznana
20. nieznana
21. Lucae Schultz[19]
22. Ioannis Wichmann
23. Michaelis Preuk[20]
24. Ioannis Stössel[21]
25. Iacobi Kurtz

---

wertyta przybyły z Lubeki, mąż Katarzyny z domu Wichmann (siostra Szymona Wichmanna burmistrza Starego Miasta Braniewa). Malarz działający w Starym Mieście Braniewie, w 1627 r., jako ekspert z zakresu malarstwa ocenił cudowny obraz św. Trójcy (wiszący na drzewie w miejscu późniejszego kościoła pw. św. Krzyża w Braniewie), do którego w 1626 r. strzelali żołnierze szwedzcy. Wzmiankowany w księgach miejskich Starego Miasta Braniewa w 1630 r. jako mieszczanin przebywający w mieście od dłuższego czasu; członek cechu kupców i słodowników w Starym Mieście Braniewie biorący udział 4 X 1635 r. jako przedstawiciel tego cechu w złożeniu hołdu biskupowi warmińskiemu Mikołajowi Szyszkowskiemu po zakończeniu okupacji szwedzkiej. Wzmiankowany w księgach miejskich Starego Miasta Braniewa 30 VIII 1631 r. i 7 II 1632 r. jako właściciel jednego kramu z przyprawami. W latach 1637, 1643, 1644 radny Starego Miasta Braniewa. Fundator szpitala zlokalizowanego w miejscu późniejszego budynku położonego przy dawnej Langgasse nr 68 w Starym Mieście Braniewie, we wspólnym testamencie swoim i żony z 24 VII 1658 r. zarezerwował na jego rzecz środki finansowe. W 1658 r. ufundował obraz św. Jakuba do ołtarza pw. św. Jakuba w kościele parafialnym pw. św. Katarzyny w Starym Mieście Braniewie (zlokalizowany przy południowej ścianie nawy południowej). 30 IV 1659 r. Katarzyna Maass wymieniona została, jako wdowa. F. Buchholz, *Führer durch die St. Katharinenkirche zu Braunsberg*, Braunsberg 1940, s. 23; F. Dittrich, dz. cyt., 1894, s. 279; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 124; A. Lutterberg, *Zur Baugeschichte der Altstadt Braunsberg,* ZGAE, 1916, Bd. 19, s. 690-691, 700; G. Lühr, *Die Geschichte der Kreuzkirche bei Braunsberg,* ZGAE, 1927, Bd. 23, s. 267-268; NN, *Sitzung in Braunsberg am 26. April 1940*, ZGAE, 1940, Bd. 27, s. 470.

18 Andrzej (II) Hintz – ur. 1588 r., syn Andrzeja (I) i Doroty Hintz; na mocy dyplomu wystawionego 22 II 1637 r. przez króla polskiego Władysława IV został włączony do patrycjatu Starego Miasta Braniewa oraz otrzymał herb, ojciec Barbary (córka pośmiertna, żona Karola Hanmanna, ślub 15 II 1678 r. w Starym Mieście Braniewie), zm. około 1658 r., F. Dittrich, dz. cyt., 1894, s. 276; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 189; J. Kolberg, *Ermländische Goldschmiede*, ZGAE, 1907, Bd. 16, s. 421.

19 Łukasz Schultz – burmistrz w 1636 r., radny Starego Miasta Braniewa w 1637 r., na mocy dyplomu wystawionego 22 II 1637 r. przez króla polskiego Władysława IV został włączony do patrycjatu Starego Miasta Braniewa oraz otrzymał herb, F. Dittrich, dz. cyt., 1894, s. 276; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 184, 188.

20 Michał Preuk – burgrabia zamku braniewskiego w latach 1557-1589, wójt warmiński od 18 VII 1589 r., mąż Anny z domu Hosius, ojciec: 1. Michał, 2. Urszula (chrzest 8 XI 1573 r. w Starym Mieście Braniewie), 3. Jan (chrzest 3 VII 1575 r. w Starym Mieście Braniewie), 4. Anna (chrzest 20 X 1583 r. w Starym Mieście Braniewie), A. Eichhorn, *Die Pruck'sche Stiftung in Rom*, ZGAE, 1861, Bd. 2, s. 272-273; J. Kolberg, *Beiträge zur Geschichte des Kardinals und Bischofs von Ermland Andreas Bathory,* ZGAE, 1910, Bd. 17, s. 621, przyp. 4; Krüger, *Beitrag zur Geschichte der Familie v. Pröck*, ZGAE, 1861, Bd. 2, s. 608; G. Lühr, dz. cyt., 1905, s. 415, przyp. 1; T. Oracki, *Słownik biograficzny Warmii, Prus Książęcych i Ziemi Malborskiej od połowy XV do końca XVIII wieku*, t. 2: L-Ż, Olsztyn: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, 1988, s. 93; *Ordinacia castri Heylsbergk*, hrsg. v. C. P. Woelky, [w:] *Scriptores Rerum Warmiensium oder Quellenschriften zur Geschichte Ermlands*, Bd. 1, hrsg. v. C. P. Woelky, J. M. Saage, [w:] *Monumenta Historiae Warmiensis oder Quellensammlung zur Geschichte Ermlands*, Bd. 3, Braunsberg 1866, s. 327, przyp. 33; A. Rogge, *Die Proyken. Ein Beitrage zur Adelsgeschichte der Provinz Preussen*, Altpreussische Monatschrift neue Folge. Der neuen Preußischen Provinzial-Blätter vierte Folge, 1875, Bd. 12, s. 462; H. Schmauch, *Die Wiederbesiedlung des Ermlandes im 16. Jahrhundert*, ZGAE, 1929, Bd. 23, s. 677, przyp. 9. Według C. P. Woelky'ego i A. Roggego Michał Preuck sprawował urząd burgrabiego i wójta braniewskiego od 1556 r.

21 Jan Stössel – burgrabia zamku biskupiego w Starym Mieście Braniewie (1655, 1656), A. Birch-Hirschfeld, *Ermländische Heiligelindepilger um die Mitte des 17. Jahrhunderts*, ZGAE, 1936, Bd. 26, s. 439; J. Kolberg, *Ermland als churbrandenburgisches Fürstenthum in den Jahren 1656 und 1657*, ZGAE, 1897, Bd. 12, s. 507.

26. D. de Hertzberg[22]
27. Herrmanni Thede
28. Georgii Kirstein
29. Petri Siewert[23]
30. Ioannis Koch
31. brak informacji o pochowanym
32. brak informacji o pochowanym
33. Petri Lemki[24]
34. Francisci Ludwich
35. Michaelis Gechel
36. Christophori Schmitt[25]
37. nieczytelna
38. Ioannis Fürter[26]
39. Pauli de Legendorf[27] (w stopniu ołtarza większego wewnątrz prezbiterium)

II. W kaplicy Najświętszego Ciała Chrystusa, pod małymi ławkami

40. Andreae Hintz[28]
41. Thomae Fabricii

---

22 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Ottonem von Hertzberg sprawującym urząd burgrabiego zamku biskupiego w Starym Mieście Braniewie w 1711 r., G. Matern, *Geschichte der Kirche und des Kirchspiels Schalmey*, ZGAE, 1910, Bd. 17, s. 378.

23 Piotr Siewert – radny Starego Miasta Braniewa w 1637 r., na mocy dyplomu wystawionego 22 II 1637 r. przez króla polskiego Władysława IV został włączony do patrycjatu Starego Miasta Braniewa oraz otrzymał herb, F. Dittrich, dz. cyt., 1894, s. 276; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 188.

24 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Piotrem Lemki, który w 1681 r. uczył się w gimnazjum w Reszlu, w 1698 r. był wzmiankowany jako mieszczanin Starego Miasta Braniewa (syn mieszczanina), pełnił funkcję asesora w radzie miejskiej w latach 1701, 1702, 1703, 1712, pełnił funkcję burmistrza w latach 1714, 1717, 1719, 1722, 1723, 1724, 1725, 1727, 1730, 1733, zmarł w 1733 r. (został pochowany 21 VII), G. Lühr, dz. cyt., 1905, s. 607; tenże, dz. cyt., 1913, s. 147; tenże, dz. cyt., 1927, s. 241 przyp. 1; A. Lutterberg, dz. cyt., s. 712.

25 Krzysztof Schmitt (Schmidt) – ur. 1582 r., zm. 23 X 1660 r. (pochowany w nawie głównej kościoła pw. św. Katarzyny w Starym Mieście Braniewie), syn Jerzego Schmidta, złotnik działający w Starym Mieście Braniewie, mieszczanin od 1611 r., mąż: 1. Małgorzaty córki Jerzego Krause z Ornety (ślub 30 I 1611 r.), 2. Urszuli córki Michała Jeckela (ślub 12 II 1618 r.), ojciec: z pierwszego małżeństwa: 1. Anna, 2. Elżbieta, z drugiego małżeństwa: 3. Andrzej (ur. 1618 r.), 4. Szymon (ur. 1620 r.), radny Starego Miasta Braniewa w 1637 r., na mocy dyplomu wystawionego 22 II 1637 r. przez króla polskiego Władysława IV został włączony do patrycjatu Starego Miasta Braniewa oraz otrzymał herb, F. Dittrich, dz. cyt., 1894, s. 276; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 188; J. Kolberg, dz. cyt., 1907, s. 359, 372, 374, 427-428, 435-438, 445.

26 Jan Fürter – strażnik przez 49 lat w kościele św. Katarzyny w Starym Mieście Braniewie, NN, *Lapides Sepulcrales*, s. 71.

27 Paweł von Legendorf – zm. 23 VII 1467 r. w Bartoszycach, syn Janusza (sędzia chełmiński), studiował w Lipsku i Rzymie, sekretarz papieży: Mikołaja V, Kaliksta III, Piusa II, kanonik warmiński od 1447 r., kanonik gnieźnieński od 1457 r., administrator diecezji warmińskiej od 20 IX (lub 14 X) 1458 r., biskup od 1460 r., E. Brachvogel, *Die Bildnisse der ermländischen Bischöfe*, ZGAE, 1919, Bd. 20, s. 541-542; F. Hipler, dz, cyt., 1875, s. 308-310; V. Röhrich, *Ermland im dreizehnjährigen Städtekriege*, ZGAE, 1894, Bd. 11, s. 397.

28 Andrzej (I) Hintz (Hinz) – zm. 1593 r., syn Kacpra Hinza, złotnik działający w Starym Mieście Braniewie, mieszczanin od 1561 r., wzmiankowany w rejestrze podatkowym Starego Miasta Braniewa z 1579 r., radny (1579) i burgrabia (1585, 1588, 1590) Starego Miasta Braniewa, mąż: 1. Małgorzaty (zm. prawdopodobnie w 1582 r.) córka Joachima Flinta, 2. Doroty córki Bartłomieja Raphaela (ślub 15 VI 1585 r.), ojciec: z pierwszego małżeństwa: bezdzietnie, z drugiego małżeństwa: 1. Anna (ur. 1587 r.), 2. Andrzej (II) (ur. 1588 r.), 3. Katarzyna (ur. 1591 r.), 4. Dorota (ur. 1593 r.), J. Kolberg, dz. cyt., 1907, s. 420-421; H. Schmauch, dz. cyt., 1933, s. 466, 467, 472.

42. nieczytelna (w stopniu ołtarza)
43. Georgii Hintz[29] (od strony baptysterium)

III. W kościele

44. Henrici Schorn[30]
45. Ludwich Eliae
46. Mathaei Lube (w rogu ołtarza św. Brygidy[31])
47. Henrici Schorn[32] (w stopniu ołtarza św. Brygidy)
48. Rodziny Hanmannianae[33]
49. Bartholomaei Follert[34]
50. Andreae Lube[35] (pod ławką naprzeciw ołtarza św. Krzyża[36])
51. nierozpoznana (w rogu ołtarza św. Krzyża)
52. bez inskrypcji
53. bez inskrypcji
54. Francisci Zahn[37] (naprzeciw kamiennej kropielnicy)
55. Michaelis Kirstein[38] (przed dawnym ołtarzem św. Trójcy)

29 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Jerzym Hintzem, radnym i kupcem w Starym Mieście Braniewie; w latach 1691-1693 kierował urzędem pszczelim w Starym Mieście Braniewie; ojciec Jerzego (II) Hintza (uczył się w gimnazjum w Reszlu w 1695 r., żona Anna Barbara – ślub 31 VIII 1711 r.), Dombrowski, dz. cyt., s. 463; G. Lühr, dz. cyt., 1905, s. 648; tenże, dz. cyt., 1913, s. 146.

30 Henryk (II) Schorn – pochowany 1 XII 1733 r., drugie dziecko (pierwszy syn) Henryka (I) Schorna (zm. 25 IV 1681 r.) i Doroty z domu von Ludwich (z Braniewa) (ur. 3 II 1638 r.), mąż Gertrudy (pochowanej 5 XII 1719 r.), handlarz winem, burmistrz Starego Miasta Braniewa w 1723 r., P. Anhuth-Marienau, *Stammtafel der Familie Schorn-Braunsberg*, ZGAE, 1926, Bd. 22, s. 513. Istnieje prawdopodobieństwo, że został pochowany pod płytą nagrobną nr 47.

31 Ołtarz pw. św. Brygidy znajdował się pod czwartym filarem po lewej stronie nawy głównej, A. Boetticher, *Die Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Ostpreussen*, H. 4, Ermland, Königsberg 1894, s. 51; F. Buchholz, dz. cyt., 1940, s. 23.

32 Henryk (III) Schorn – ur. 11 IX 1693 r., zm. 31 VIII 1758 r., drugie dziecko (drugi syn) Henryka (II) Schorna (pochowanego 1 XII 1733 r.) i Gertrudy (pochowanej 5 XII 1719 r.), mąż (18 X 1723 r.) Anny Katarzyny z domu Lunitz (ur. 19 V 1701 r., pochowana 23 XI 1742 r., córka Jerzego Lunitza radnego Starego Miasta Braniewa), kupiec, burmistrz Starego Miasta Braniewa w 1748 r., na mocy przywileju wystawionego 18 VII 1748 r. przez króla polskiego Augusta III został włączony do patrycjatu oraz otrzymał herb, P. Anhuth-Marienau, dz. cyt., 1926, s. 514; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 191. Późniejsza data śmierci od wykonania spisu płyt nagrobnych można interpretować wcześniejszym jej wykonaniem i osadzeniem w kościele (podobnie jak w przypadku Michała Schorna). Istnieje prawdopodobieństwo, że został pochowany pod płytą nagrobną nr 44.

33 W krypcie rodziny Hanmann został pochowany prawdopodobnie m.in. Antoni Ignacy Hanmann (zm. 9 V 1742 r.), F. Buchholz, dz. cyt., 1936, s. 386. Na temat krypty rodziny Hanmannów w kościele parafialnym w Braniewie opublikował artykuł E. Brachvogel w Ermländische Zeitung, nr 9 z 13 I 1937 r.

34 Zob. przyp. 9.

35 Andrzej Lube – burmistrz Starego Miasta Braniewa w 1692 r., F. Hipler, *Der Artushof und die St. Georgenbrüder in Braunsberg*, ZGAE, 1879, Bd. 7, s. 624.

36 Ołtarz pw. św. Krzyża znajdował się pod trzecim filarem po lewej stronie ołtarza głównego, A. Boetticher, dz. cyt., s. 51; F. Buchholz, dz. cyt., 1940, s. 24.

37 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z nieznanym z imienia przedstawicielem rodu Zahn, który pełnił funkcję radnego Starego Miasta Braniewa oraz był ojcem Franciszka Zahna (zm. 29 XI 1779 r., kapelan w Nowym Kawkowie, wikariusz w Dobrym Mieście, archiprezbiter w Barczewie), F. Dittrich, *Geschichte des Katholicismus in Altpreußen*, ZGAE, 1903, Bd. 14, s. 507.

38 Osobę tę można utożsamiać z Michałem Kirsteinem (starszym) lub Michałem Kirsteinem (młodszym), obaj na mocy dyplomu wystawionego 22 II 1637 r. przez króla polskiego Władysława IV zostali włączeni do patrycjatu oraz otrzymali herby, F. Dittrich, dz. cyt., 1894, s. 276; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 189.

IV. Od ołtarza św. Antoniego do kaplicy Błogosławionej Dziewicy Maryi

56. Lucae Wegner[39]
57. Ioannis Hintz[40]
58. Ioannis Flinnt[41] (w stopniu ołtarza Marii Magdaleny)
59. Jacobi Harnack (ad stallum V[enerabilis] V[irgo] Virginum) w miejscu Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy
60. Crispini Eisenblätter (w rogu ołtarza św. Mikołaja[42])
61. Andreae Hintz[43] (w pobliżu płyty 60)
62. Georgii Schmitt[44]
63. w sklepieniu krypty Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy
64. Marci Steinfeld (przy wejściu do stalli magistratu Starego Miasta Braniewa)
65. Ioannis Schuknecht[45]
66. Petri Marquart[46]
67. Benjamin Herr
68. Petri Grünwald

39 Łukasz Wagner – radny Starego Miasta Braniewa wzmiankowany w spisie podatkowym z 9 VI 1579 r., H. Schmauch, dz. cyt., 1933, s. 467-469, 472.

40 Jan Hintz – radny Starego Miasta Braniewa w 1601 r., na mocy dyplomu wystawionego 22 II 1637 r. przez króla polskiego Władysława IV został włączony do patrycjatu oraz otrzymał herb, F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 189; A. Lutterberg, dz. cyt., s. 719. Z literatury znany jest także inny Jan Hintz, burmistrz Starego Miasta Braniewa, ojciec Ludwiki (ur. 1715 r., zm. 2 VIII 1790 r., druga żona Ignacego Klemensa Hanmanna, ślub w Starym Mieście Braniewie 21 IX 1742 r.). Prawdopodobnie był to syn Jana Hintza (radnego), P. Anhuth, dz. cyt., 1907b, s. 654.

41 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Janem Flinntem, zm. 21 II 1628 r., notariuszem w Starym Mieście Braniewie, mieszczaninem od 1605 r. (prawa miejskie otrzymał za darmo z racji wykonywanego zawodu), mąż Doroty (zm. 1621 r.), ojciec Doroty (ur. 7 X 1603 r., żona Melchiora von Zornhausena), G. Lühr, dz. cyt., 1913, s. 142.

42 Ołtarz pw. św. Mikołaja znajdował się pod pierwszym filarem po prawej stronie nawy głównej, A. Boetticher, dz. cyt., s. 48.

43 Andrzej (III) Hintz – zm. w 1695 lub 1696 r., prawdopodobnie syn Andrzeja (II) Hintza, radny, ojciec pogrobowca Andrzeja (IV) (ochrzczony 7 VI 1696 r., matka chrzestna Anna żona Piotra Heinigka, zm. 10 XI 1751 r., mąż Anny Zofii córki Jana Krystianem Lepner (lekarz w Starym Mieście Braniewie), ślub 6 II 1741 r. w Starym Mieście Braniewie), G. Lühr, dz. cyt., 1905, s. 595; tenże, *Die Schüler des Rösseler Gymansiums nach dem Album der marianischen Kongregation. Zweiter Teil 1749-1797*, ZGAE, 1910, Bd. 17, s. 60.

44 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Jerzym Schmittem (Schmidt), zm. przed 30 I 1615 r., złotnikiem działającym w Starym Mieście Braniewie, synem Piotra Schmidta (radny Starego Miasta Braniewa), mężem: 1. Anny (zm. 1601 r.) z domu Aßmann, 2. Urszuli (ślub 22 IV 1602 r.) córki Jana Schuhknechta, 3. Anny (ślub 22 II 1604 r.) córki Jana Wegnera (z Nowego Miasta Braniewa), ojciec: z pierwszego małżeństwa: 1. Krzysztof (ur. 1582 r.), 2. Kacper (ur. 1584 r.), 3. Anna (ur. 1586 r.), 4. Jerzy (ur. 1589 r.) 5. Andrzej (ur. 1595 r.), 6. Szymon (ur. 1598 r.), 7. Michał (ur. 1598 r.), z drugiego małżeństwa: 8. Jan (ur. 1603 r.), z trzeciego małżeństwa: 9. Andrzej (ur. 1605 r.), 10. Anna (ur. 1606 r.), 11. Katarzyna (ur. 1607 r.), J. Kolberg, dz. cyt., 1907, s. 427-428.

45 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Janem Schuhknechtem (Schuknecht), radnym Starego Miasta Braniewa wzmiankowanym w spisie podatkowym z 9 VI 1579 r., ojcem Anny (nieżyjąca w 1625 r., żona Jakuba Bartscha, ślub 29 VIII 1578 r.) oraz prawdopodobnie Urszuli (żona Jerzego Schmidta, złotnika), P. Auhuth, *Die Familie des Johann Bartsch, Bürgermeisters von Braunsberg*, ZGAE, 1907a, Bd. 16, s. 326; J. Kolberg, op. cit., 1907, s. 427-428; H. Schmauch, dz. cyt., 1933, s. 467, 472.

46 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Piotrem Marquartem wzmiankowanym w spisie podatkowym Starego Miasta Braniewa z 9 VI 1579 r., H. Schmauch, dz. cyt., 1933, s. 467, 470. Znany jest także inny Piotr Marquart wzmiankowany w spisie podatkowym Starego Miasta Braniewa z 1453 r., F. Buchholz, *Eine Steuerliste der Altstadt Braunsberg v. J. 1453*, ZGAE, 1934, Bd. 25, s. 425.

69. osoba o inicjałach A. L.
70. Mathaei Lettau
71. Michaelis Marquardt[47]
72. Iacobi Steffen[48]
73. osoba o inicjałach P. S.
74. Boguslai Matakowski
75. Bartholomaei Prothmann[49]
76. Ioannis Meier[50]
77. Ioannis Bartsch[51]
78. Ioannis Henrici Breed (w starym wejściu do kaplicy Błogosławionej Dziewicy Maryi)
79. Michael Schorn[52] (radny) oraz jego dwie żony Magdalenae[53] z domu Dromlerin i Annae Elisabeth[54] z domu Matthiin (w stopniu ołtarza, naprzeciwko epitafium z czarnego marmuru ze złotymi literami inskrypcji umieszczonego na kolumnie)

47 Prawdopodobnie osobę tę można utożsamiać z jednym z Michałów Marquart wzmiankowanych w spisie podatkowym Starego Miasta Braniewa z 9 VI 1579 r., H. Schmauch, dz. cyt., 1933, s. 466, 470. Znany jest także inny Michał Marquart wzmiankowany w spisie podatkowym Starego Miasta Braniewa z 1453 r., F. Buchholz, dz. cyt., 1934, s. 404.

48 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Jakóbem Steffenem wzmiankowanym w spisie podatkowym Starego Miasta Braniewa z 9 VI 1579 r., współwłaścicielu majątku Sądkowo (1584 r.), NN, *Sitzung in Braunsberg am 13. Januar 1932*, ZGAE, 1932, Bd. 24, s. 946; H. Schmauch, *Zur Geschichte des Gutes Sankau bei Braunsberg*, Unsere Ermländische Heimat, 1932, Jg. 12, Nr 1, s. 3; tenże, dz. cyt., 1933, s. 467.

49 Bartłomiej Prothmann – mąż Anny, radny w 1575 r., burmistrz Starego Miasta Braniewa w 1579 r., wzmiankowany w spisie podatkowym Starego Miasta Braniewa z 9 VI 1579 r., G. Lühr, dz. cyt., 1905, s. 415; H. Schmauch, dz. cyt., 1933, s. 466, 468, 470.

50 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Janem Meierem, który w 1689 r. za kwotę 10 marek w złocie nabył prawa miejskie w Starym Mieście Braniewie, G. Lühr, dz. cyt., 1913, s. 144.

51 Jan Bartsch – mąż Urszuli, ojciec: 1. Katarzyny, 2. Jakóba, 3. Urszuli (ur. 7 I 1567 r.), 4. Katarzyny (ur. 20 II 1568 r.), 5. Grzegorza (ur. 26 II 1570 r.), radny Starego Miasta Braniewa w latach: 1575, 1582, 1588 i burmistrz tego miasta w latach: 1576, 1578, 1580, P. Anhuth, dz. cyt., 1907a, s. 325-326; E. Brachvogel, dz. cyt., 1930, s. 535-537.

52 Michał Schorn – ur. 3 IX 1719 r., zm. 19 III 1790 r., dwunaste dziecko (siódmy syn) Henryka Schorna (pochowanego 1 XII 1733 r.) i Gertrudy (pochowanej 5 XII 1719 r.), brat Henryka Schorna (ur. 11 IX 1693 r., zm. 31 VIII 1758 r.), mąż: 1. Magdaleny z domu Dromler (ślub 7 II 1736 r., pochowana 5 IV 1746 r.), 2. Anna Elżbieta z domu von Mathy (zm. 20 VII 1750 r.), 3. Magdaleny z domu Hertzberg (ślub 18 X 1752 r., ur. 30 VI 1727 r., zm. 15 I 1800 r.), ojciec: z pierwszego małżeństwa: 1. Anna Barbara (ur. 9 XII 1736, zm. 8 III 1800 r.), 2. Antoni Józef (ur. 25 V 1739 r., zm. 5 XII 1783 r.), z drugiego małżeństwa: 3. Michał Jan Piotr Józef (ur. 28 VI 1750 r.), z trzeciego małżeństwa: 4. Anna Barbara Magdalena (ur. 9 XII 1753 r., zm. 19 IX 1796 r.), 5. Joanna Teresa (ur. 28 XII 1754 r., zm. 9 III 1756 r.), 6. Andrzej Otto (ur. 29 XI 1755 r., zm. 7 III 1757 r.), 7. Karol Henryk (ur. 29 XI 1757 r., zm. 24 V 1758 r.), 8. Józef Ertmann (ur. 29 XI 1757 r., zm. 17 III 1761 r.), 9. Joanna Marianna Pudentiana (ur. 20 V 1761 r., zm. 24 XII 1763 r.), 10. Marianna Małgorzata Gertruda (ur. 16 VII 1762 r., zm. 5 II 1763 r.), 11. Wojciech Jan Tomasz (ur. 27 XII 1763 r., zm. 14 VII 1764 r.), 12. Magdalena Marianna Józefa (ur. 9 X 1764 r., zm. 18 IV 1766 r.), 13. Małgorzata Katarzyna Pudentiana Fortunata (ur. 21 V 1766 r., zm. 5 VI 1824 r.), 14. Ludwik Henryk Walenty (ur. 19 VII 1768 r., zm. po 1811 r.), na mocy aktu wystawionego 18 VII 1748 r. przez króla polskiego Augusta III został włączony do patrycjatu oraz otrzymał herb, P. Anhuth-Marienau, dz. cyt., 1926, s. 513-515; F. Hipler, dz. cyt., 1884, s. 191. Późniejszą datę śmierci od wykonania spisu płyt nagrobnych można interpretować wcześniejszym jej wykonaniem i osadzeniem w kościele (podobnie jak w przypadku Henryka Schorna) oraz wcześniejszymi pochówkami dwóch żon. P. Anhuth-Marienau podaje błędnie pierwsze z imion drugiej żony Michała Schorna (Maria zamiast Anna), por. NN, *Lapides Sepulcrales*, s. 71; F. Buchholz, dz. cyt., 1940, s. 18.

53 Magdalena Schorn z domu Dromlerin – pierwsza żona Michała Schorna od 7 II 1736 r., pochowana 5 IV 1746 r., P. Anhuth-Marienau, dz. cyt., 1926, s. 514-515.

V. W kaplicy Błogosławionej Dziewicy Maryi

80. Ioannis Nenchen
81. Martini Styge
82. Pani Wernerin
83. Ioannis Lettau[55] (w stopniu ołtarza)

Jak wskazują dostępne współcześnie informacje, większość płyt nagrobnych z kościoła pw. św. Katarzyny w Braniewie upamiętniała pochówki osób świeckich. Niemal wszystkie rozpoznane osoby świeckie, pochowane w kościele i upamiętnione płytami nagrobnymi, należały do patrycjatu Starego Miasta Braniewa. Część z nich wywodziła się z nobilitowanych rodów patrycjuszowskich tego miasta, jak na przykład Follert, Hintz. W obrębie kościoła znajdowało się zacznie mniej płyt nagrobnych upamiętniających osoby duchowne niż w przypadku osób świeckich. Było to niewątpliwie spowodowane faktem, iż w świątyni znajdowały się dwie krypty, w których chowano takie osoby.

Analiza inwentarza płyt nagrobnych z 1750 roku wskazuje, że stan zachowania części z nich w momencie jego sporządzenia był już zły, o czym świadczą informacje o płytach nieczytelnych, nierozpoznanych czy ze szczątkowymi inskrypcjami. Ich stan znacznie się pogorszył w kolejnym stuleciu. Jak podaje anonimowy autor publikujący na łamach „Pastoralblatt für die Diöcese Ermland" w 1881 roku (inwentarz płyt nagrobnych z kościoła pw. św. Katarzyny w Starym Mieście Braniewie z 1750 roku), prawie wszystkie z wymienionych płyt już nie istniały lub były nieczytelne[56]. Według informacji zawartych w monografii kościoła autorstwa Franza Buchholza z 1940 roku zachowane płyty nagrobne znajdujące się pierwotnie w kościele pw. św. Katarzyny tworzyły chodnik na placu przykościelnym[57]. Najprawdopodobniej większość płyt została wymontowana i usunięta z wnętrza kościoła w trakcie prac modernizacyjnych przeprowadzonych na przełomie drugiej połowy XIX i pierwszej połowy XX wieku. W latach 1893-1895 wymieniono posadzki w kościele[58]. W ramach tych prac wymontowano z prezbiterium płytę nagrobną biskupa Pawła Le-gendorfa, którą Justus Bornowski w 1893 roku zamontował na północnym licu południowej ściany południowej nawy kościoła w pobliżu kaplicy Błogosławionej Dziewicy Maryi, za kwotę 60 marek 76 pfennigów[59].

54 Anna Elżbieta Schorn z domu Matchii – druga żona Michała Schorna, zm. 20 VII 1750 r., P. Anhuth-Marienau, dz. cyt., 1926, s. 514-515. P. Anhuth-Marienau podaje błędnie pierwsze z imion drugiej żony Michała Schorna (Maria zamiast Anna), F. Buchholz, dz. cyt., 1940, s. 18; NN, Lapides Sepulcrales, s. 71.

55 Prawdopodobnie można tę osobę utożsamiać z Janem Lettau, radnym Starego Miasta Braniewa w 1689 r. i 1691 r., sędzią w 1692 r., burmistrzem w 1699, 1702, 1705, 1708, 1710, 1713, 1716, 1718, 1721, 1724 r., zmarlym 11 XI 1726 r., G. Lühr, dz. cyt., 1913, s. 149; NN, *Lapides Sepulcrales*, s. 71.

56 NN, *Lapides Sepulcrales*, s. 71.

57 F. Buchholz, dz. cyt., 1940, s. 18.

58 M. Jodkowski, *Budownictwo sakralne diecezji warmińskiej w latach 1821-1945*, Olsztyn: Studio Poligrafii Komputerowej SQL, 2011, s. 336.

59 F. Buchholz, dz. cyt., 1940, s. 15; M. Jodkowski, dz. cyt., s. 222.

Po raz kolejny płyty nagrobne mogły być wymontowywane i usuwane z kościoła w 1929 roku podczas montażu ogrzewania[60]. W trakcie tych prac między innymi na potrzeby kotłowni została przerobiona krypta należąca do Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy.

Płyty nagrobne z kościoła pw. św. Katarzyny w Braniewie doświadczyły po raz kolejny destrukcji i dewastacji w 1945 roku i latach 60. XX wieku. W lutym 1945 roku, w trakcie działań zbrojnych podczas II wojenny światowej kościół został zniszczony. Całkowitej lub częściowej destrukcji uległa większość wyposażenia świątyni, w tym i płyty nagrobne. Relikty kościoła pozostające od zakończenia wojny w formie ruiny zostały odgruzowane dopiero w latach 60. XX wieku. W trakcie oczyszczania wnętrza świątyni jak i terenu przykościelnego zaginęła większość płyt nagrobnych. Ponadto, został zdewastowany jeden z najcenniejszych zabytków średniowiecznej sztuki sepulkralnej z terenu Prus – płyta nagrobna biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa. Płyta, dzięki zamocowaniu na ścianie wewnątrz kościoła, zdołała przetrwać w dobrym stanie okres destrukcji substancji architektonicznej kościoła. Dopiero podczas odgruzowywania wnętrza świątyni nieznani sprawcy oderwali od płyt metalowe elementy, którymi była aplikowana. Zostały one pozyskane w 1960 roku przez Lucjana Czubiela ówczesnego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie i przekazane Muzeum Mazurskiemu w Olsztynie[61]. Poddano je następnie konserwacji na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu i wyeksponowano na wtórnym podłożu kamiennym w refektarzu zamku biskupiego w Lidzbarku Warmińskim[62].

Obecnie w kościele pw. św. Katarzyny jak i jego bezpośrednim sąsiedztwie zachowały się dwie płyty nagrobne. We wnętrzu świątyni, na północnym licu południowej ściany południowej nawy w pobliżu kapicy Błogosławionej Dziewicy Maryi zachowała się płyta nagrobna biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa (bez metalowych aplikacji, wyeksponowanych w refektarzu zamku w Lidzbarku Warmińskim), przeniesiona w to miejsce z prezbiterium w 1893 roku (ryc. 1). Płyta jest ustawiona w pozycji pionowej. Zamocowano ją do lica ściany za pomocą metalowych haków. Została wykonana z szarego wapienia. Nadano jej kształt prostokąta o wymiarach 280,00 x 162,00 cm i grubości 15 cm. Na większej płaszczyźnie płyty stanowiącej pierwotnie jej lico znajdują się wgłębienia służące do mocowania metalowej (mosiężnej) aplikacji. We wgłębieniach zachowały się gniazda zalane ołowiem. Osadzono w nich pionowe metalowe słupki służące do przymocowania aplikacji do

60 *Übersicht über die wichtigeren örtlichen Dienstgeschäfte des Provinzialkonservators im Jahre 1930*, Bericht des Konservators der Kunstdenkmäler der Provinz Ostpreußen über seine Tätigkeit im Jahre 1930, 1931, Jb. 29, s. 18.

61 Informacja ustna od p. Lucjana Czubiela z 2007 r. Por. K. Wróblewska, *Późnogotycka brązowa płyta nagrobna biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1966, nr 1, s. 102.

62 W. Domasłowski, Z, Brochwicz, Dokumentacja prac konserwacyjnych płyty brązowej biskupa P. Legendorfa z Braniewa, Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie, sygn. 4391. Por. K. Wróblewska, dz. cyt., s. 102.

płyty. Lico płyty, poza miejscami osadzenia metalowych aplikacji, było starannie wygładzone, zaś pozostałe powierzchnie zostały tylko ogólnie wyrównane. Obecnie stan płyty jest zły. Jej lico jest w znacznym stopniu wykruszone, a także zanieczyszczone substancją chemiczną – smołą. Oprócz tego w niektórych partiach płyty postępuje proces rozwarstwienia kamienia.

1. *Braniewo. Kościół pw. św. Katarzyny. Płyta nagrobna biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa. Stan z 24 sierpnia 2015 roku. Fot. Grzegorz Świderski.*

2. *Braniewo. Kościół pw. św. Katarzyny. Płyta nagrobna niezidentyfikowanej osoby. Stan z 25 sierpnia 2015 roku. Fot. Grzegorz Świderski.*

Druga płyta znajduje się na zewnątrz świątyni, przed krzyżem misyjnym po wschodniej stronie północnej kruchty (ryc. 2). Płyta osadzona jest poziomo w nawierzchni wykonanej z chodnikowej kostki betonowej. Została wykonana z szarego wapienia. Nadano jej kształt prostokąta o wymiarach 232,00 x 145,00 cm. Większą płaszczyznę płyty, stanowiącą pierwotnie jej lico, ozdobiono elementami płaskorzeźbionymi. Dookoła krawędzi płyty wykonano bordiurę z płaskorzeźbioną inskrypcją (na górnym odcinku: HAEC DICIT DOMINUS) oraz ornamentem arabeskowym. W górnej części umieszczono prostokątną płycinę otoczoną ornamentem arabeskowym i rollwerkowym z inskrypcją rozmieszczoną w czterech wersach (1: NOBILIS AC AN[N]-OSVS D; 2: FRIDER…; 3: IVD…). Poniżej został umieszczony kartusz herbowy otoczony ornamentem rollwerkowym. W dolnej części płyty umieszczono kolejną płycinę otoczoną ornamentem arabeskowym i rollwerkowym. Obecnie stan płyty jest zły. Jest ona w dolnej części w kilku miejscach pęknięta,

a zdobiące jej lico elementy płaskorzeźbione są w znacznym stopniu zatarte. Ze względu na zły stan inskrypcji nie udało się dokładnie ustalić, do kogo należała. Brakuje jej także w inwentarzu płyt nagrobnych z 1750 roku. Analiza jej zdobienia wskazuje, że powstała ona prawdopodobnie w drugiej połowie XVI wieku ze wskazaniem na czwartą ćwierć tego stulecia.

Jak wskazują powyższe informacje, kościół pw. św. Katarzyny w Braniewie stanowił jedną z większych nekropoli w diecezji warmińskiej, a także i na obszarze Prus, z bogatym zespołem płyt nagrobnych. Większość z tych zabytków nie dotrwała jednak do czasów współczesnych, do czego w znacznym stopniu przyczynił się brak ich należytej ochrony konserwatorskiej. Zachowane obecnie dwie płyty nagrobne znajdują się w złym stanie. W celu ich dalszej ochrony konieczne jest podjęcie jak najszybciej niezbędnych prac konserwatorskich. Warte rozważenia jest także przywrócenie metalowych aplikacji płycie nagrobnej biskupa warmińskiego Pawła Legendorfa, jak również umieszczenie jej w prezbiterium kościoła, na pierwotnym miejscu.

Grzegorz Świderski

Grzegorz Świderski, absolwent archeologii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, autor wielu artykułów i opracowań naukowych z zakresu archeologii i historii Warmii i Mazur.